

Innholdsfortegnelse Vedlegg A-Arbeidsbeskrivelse

GENERELT	2
1. ARBEIDSBESKRIVELSE.....	2
2. SPESIELLE TJENESTER	2
2.1 Termografering	3
2.2 Iskrok eller tilsvarende redskap for å fjerne is	3
2.3 Inspeksjon av kraftledninger ved fotografering, digitalt kamera med mer	3
2.4 Utflyging av skog	3
2.5 Linjerydding	3
3. FREMMØTEPLASSER.....	4
4. HMS OG SIKKERHETSOPPLÆRING	4
5. OPSJON.....	4
6. AVROP	4
7. BEREDSKAP.....	5
8. KRAV TIL HELIKOPTEROPERATØR.....	5
8.1 Grunnleggende krav	5
8.2 Helikoptrene	6
8.3 Lasteutstyr	6
8.4 Besetningsmedlemmers kvalifikasjoner	7
8.5 Flytid/Arbeidstid/Hviletid.....	7
8.6 Bemanning og personlig utrustning.....	7
8.7 Sikkerhetsverifikasjon.....	7
8.8 Krav til helikopteroperatørens organisasjon.....	8
8.9 Krav til helikopter og utstyr	8
8.10 Ansettelsesforhold for piloter og besetningsmedlemmer	9
9. OPPKLÆRINGSPROGRAM	9
9.1 Helikopterkurs for brukere av helikopter	9
9.2 Kurs i stropping/anhuking/ mottak av last	10
9.3 Sikkerhetsgjennomgang for tilfeldige passasjer	10
10. MILJØKRAV.....	11

GENERELT

Kjøpekraft Vest skal gjennomføre en anskaffelse av rammeavtale for helikoptertjenester.

Helikoptertjenestene skal utføres i 3 geografiske områder; Hordaland (sør for Sognefjorden), Sogn og Fjordane (nord for Sognefjorden), og Møre og Romsdal. Disse geografiske områdene må ikke sees på som absolutte.

Konkurransen åpner for at Leverandør kan velge hvilke områder det ønskes å levere tilbud på.

Det antas at de fleste oppdrag kan utføres med lite/mellomstort helikopter.

Kjøpekraft Vest er ikke kjent med per i dag om oppdrag som krever stort helikopter (+ 3000 kg), men det tas forbehold om at det kan oppstå akutte hendelser/situasjoner hvor det kan være behov for det.

Uforutsette oppgaver vil i stor grad være assistanse ved ulike driftssituasjoner bl.a. ved feil på kraftanlegg og ledninger. For å sikre at helikopter i størst mulig grad er tilgjengelig i slike situasjoner vil det være et krav at helikopterselskapet har tilgjengelige helikoptre på Vestlandet. Det innebærer at ved akutte behov/hendelser vil det bli krevd at et helikopter skal møte etter avtalt tid.

Det ønskes pris på flytjenester på lasteoppdrag/personellflyging samt fastpriser på fremmøtesteder. Dette oppgis i «Vedlegg B1- Prisskjema».

Normalfordeling antas 30/70 personell/last.

Oppdragsgiver ønsker så langt det er mulig helikopter med integrert Nødnett (TETRA) for radiokommunikasjon mellom helikopter og bakkemannskap.

1. ARBEIDSBESKRIVELSE

Mesteparten av Kundens helikopterbruk er innen kategoriene "Aerial Work Operations", og ordinær persontransport. En del av flygingen som blir kategorisert som "Aerial Work Operations" vil være med "longline", hvor det vil bli stilt krav om at piloten behersker "longline"-teknikk, også benevnt som "Vertikal referanseteknikk".

Kundens krav til helikopterselskap og flygere er iht "Statnett Entreprenør AS" kvalifiseringskrav for helikopterselskap og flygere som tilbyr tjenester i kategorien "Aerial Work Operations", forespørselens vedlegg E. Her beskrives bl.a. kravene til helikopterselskapet, fartøysjefen, krav til flygingen og krav til flygere som utfører "Aerial Work Operations".

Leverandør skal normalt holde egen lastemann. Det kan eventuelt gis åpning for avvik ved enkle transporter av personell som har erfaring med denne type transport. Dersom Leverandøren ikke holder egen lastemann, skal dette avklares med Kunden i hvert enkelt tilfelle.

Ved en del "Longline"-operasjoner kan det bli stilt krav om at flygingen skal utføres med spesielle maskintyper.

2. SPESIELLE TJENESTER

I tillegg til ordinære helikoptertjenester, herunder flyging med passasjerer og gods, kan helikopterbruken også omfatte spesielle tjenester. Oppdragsgiver ber om at leverandør oppgir priser for slike spesielle tjenester i «Vedlegg B1 -Prisskjema » under fanen « 6)

Spesielle tjenester», forutsatt at leverandøren kan tilby disse, og gir en nærmere beskrivelse av tjenesten. Tjenestene som omfattes av dette avsnittet er opsjoner, slik at oppdragsgiver ved behov kan bestille disse tjenestene i kontraktsperioden.

Spesielle tjenester som ikke er tilbudt av kontraktens Leverandør til en konkurransedyktig markedspris, vil selskapene stå fritt til å kjøpe fra andre Leverandører.

2.1 Termografering

Pris for termografering og beskrivelse av tjenesten Leverandøren tilbyr bes oppgis i «Vedlegg B1- Prisskjema i fanen 6) spesielle tjenester»

2.2 Iskrok eller tilsvarende redskap for å fjerne is

Kunde ønsker muligheten for fjerning av is på faseliner og toppliner. Pris og beskrivelse av tjenesten bes oppgitt i «Vedlegg B1- Prisskjema i fanen 6) spesielle tjenester»

2.3 Inspeksjon av kraftledninger ved fotografering, digitalt kamera med mer

Oppdragsgiver ønsker å ha mulighet for inspeksjon av kraftledninger ved fotografering, digitalt kamera med mer. Pris og metoder for inspeksjon, dersom Leverandør kan tilby dette, fremgår av «Vedlegg B1- Prisskjema».

Oppdragsgiver er åpen for ulike metoder for registrering av observasjoner, forutsatt at løsningene gir tilstrekkelig dokumentasjon og sporbarhet.

Observasjoner kan dokumenteres ved hjelp av billedmateriale av tilstrekkelig kvalitet, og det skal være mulig å knytte tekstanmerkninger til den enkelte observasjon.

Oppdragsgiver stiller ikke med egen observatør i helikopter. Helikopterselskapet skal stille med nødvendig mannskap, herunder observatør med relevant linje- og fagkompetanse. Observatørens kompetanse skal dokumenteres i tilbudet. Dersom tilbudt løsning innebærer innsamling av bilder for analyse i ettertid, skal Leverandør stå for analyse av bildematerialet og utarbeidelse av rapport.

All lagring og behandling av data, herunder bilder og analysedata, skal skje på servere lokalisert innenfor Europa. Dersom tilbudet inneholder en slik løsning, skal Leverandør i «Vedlegg H- Beskrivelse av leverandørens organisasjon og krav til helikoptre og utstyr» redegjøre for hvilke systemer og verktøy som benyttes, samt dokumentere at kravene til datalagring og geografisk plassering av servere er ivarettatt.

2.4 Utflyging av skog

Eventuelle spesifikasjoner og detaljer, herunder spesialverktøy for å ut enkelttrær ved nødsituasjoner eller større mengder ved traserydding, bes oppgis i «Vedlegg B1- Prisskjema i fanen 6) spesielle tjenester»

2.5 Linjerydding

Oppdragsgiver ønsker at Leverandør kan tilby linjerydding ved bruk av spesialutstyr. Eventuelle spesifikasjoner av tilgjengelig utstyr, pris og metode for linjerydding, og beregninger bes oppgis i «Vedlegg B1- Prisskjema i fanen 6) spesielle tjenester».

3. FREMMØTEPLASSER

Fremmøteplasser fremgår av «Vedlegg B 1 – Prisskjema». I tillegg til «Vedlegg B 1- Prisskjema» fremgår soner av «Vedlegg B2- Sonekart Sogn og Fjordane».

4. HMS OG SIKKERHETSOPPLÆRING

Kurs skal avholdes årlig basert på Kundens og Leverandørens behov og er ytterligere beskrevet i punkt 9. Kostnadsfordeling ved kurs skal oppgis i tilbudet og beskrives i «Vedlegg B1- Prisskjema».

Leverandøren er ansvarlig for å ivareta alle aspekter vedrørende helse, miljø og sikkerhet for Kundens personell ved alle aktiviteter som er omfattet av avtalen. Alt personell skal før et oppdrag starter opp ha gjennomgått grunnleggende sikkerhetskurs og nødvendig spesifikk opplæring relatert til oppdraget og aktuelt utstyr som skal brukes.

Ved personelltransport der det ikke er etablert landingsplass skal det alltid være med en medarbeider som har gjennomført det grunnleggende sikkerhetskursen. Alle passasjerene skal gis en briefing av pilot før helikopterturen starter.

Leverandøren skal på forespørsel fra Kunden fremlegge samarbeidsrutiner, briefinger og kommunikasjon mellom flyger og lastemann.

Leverandøren skal på forespørsel fra Kunden dokumentere hvordan systematisk gjennomføring og dokumentasjon av line trening som del av oppfriskingstrening (recurrent training) utføres.

Leverandørens Flygesjef skal påse kontroll med standardisering, samt forståelse og etterlevelse av selskapets prosedyrer spesifikt for de Kundeoppdrag som er omfattet av denne kontrakten. Leverandøren skal gjennomføre Line check, som er en kontrollflyging gjennomført ved at en kontrollflyger er med på et vanlig kommersielt oppdrag og observerer hvorledes dette gjennomføres i relasjon til selskapets prosedyrer, i forbindelse med flyging av passasjerer og last, og ifm kommersielle aerial work oppdrag.

Leverandøren skal aktivt delta i sikkerhetsarbeid og relevante sikkerhetsforum etablert eller organisert av myndighetene, se nærmere punkt 8 i dette dokumentet og dokument «Generelle vilkår».

Leverandøren er i kontraktsperioden forpliktet til en investeringsplan i relevant sikkerhetsutrustning som er tilgjengelig og under innfasing i Norge.

5. OPSJON

Det ønskes opsjon på tilflyging og utførelse av helikoptertjenester på områder utenom områdene som normalt opereres av Kunden slik som angitt i punkt 4 «Fremmøteplasser».

Leverandør må oppgi priser ift andre steder der Leverandør opererer og tilbyr helikoptertransport.

6. AVROP

Avrop under rammeavtalen foretas på bakgrunn av en objektiv og forhåndsdefinert prisberegning. For hvert enkelt avrop beregnes totalprisen med utgangspunkt i rammeavtalens priser og de prislelementer som etter sin art er nødvendige for gjennomføring av det konkrete oppdraget.

Hvilke prislelementer som inngår i beregningen, følger direkte av oppdragets karakter. Prisberegningen vil alltid inneholde fremmøtepris, deretter vil oppdragets karakter avgjøre om det i beregningen vil være behov for å legge til forhold som lastemann, ventetid,

overflyging, longline operasjoner ol. som er timebaserte ytelser. Deretter vil prisberegningen innta spesielle tjenester dersom oppdragets karakter tilsier det. Eventuelle tilleggskostnader utover fremmøtepriser, timebaserte ytelser og den spesielle tjenesten vil også bli lagt til dersom det er nødvending.

Avropet tildeles den leverandøren som etter denne beregningen har lavest samlet pris.

Leverandørene anses gjennom tilbudsinngivelsen å ha tatt høyde for at ulike avrop kan utløse ulike kombinasjoner av priselementer, slik dette følger av rammeavtalens prismodell og oppdragets art.

Kunden skal etter beste evne informere Leverandøren om estimert forbruk det kommende året, eller så langt det lar seg gjøre, og skal som hovedregel tilstrebe minimum en (1) ukes varslingsfrist før avrop. Kunden kan imidlertid ikke garantere at alle avrop vil bli varslet innen denne fristen, da det kan oppstå hasteoppdrag som nødvendiggjør kortere varslingsfrist. Leverandøren er forpliktet til å besvare avrop som varsles med 48 timers varsel.

Rammeavtalen gjelder for de typer oppdrag og leveranser som er beskrevet i konkurransegrunnlaget. Avrop innenfor rammeavtalens omfang skjer på de vilkår og priser som følger av leverandørens tilbud. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å anskaffe helikoptertjenester utenfor denne rammeavtalen dersom oppdragene faller utenfor rammeavtalens omfang eller helikoptertjenesten er knyttet til større prosjekter.

7. BEREDSKAP

Etter kraftige stormer og uvær kan det oppstå behov for befaring av kraftledninger på kort varsel. Leverandøren skal i slike situasjoner, så langt det er mulig, være beredt på å fly på kort varsel. Kravet til beredskap er ikke å anse som en forpliktende garanti for tilgjengelighet av helikoptre.

8. KRAV TIL HELIKOPTEROPERATØR

Kjøpekraft Vest stiller følgende krav for å bidra til økt sikkerhet ved helikopteroperasjoner. Kunden forbeholder seg retten til å foreta ekstern revisjon av Leverandør for å sikre at Leverandør er iht offentlige regler og forskrifter samt at tjenestene blir levert på en best mulig og sikrest måte for Kunden. Nedenfor følger grunnleggende krav Kjøpekraft Vest stiller til helikopteroperatøren.

8.1 Grunnleggende krav

- Leverandøren må ha godkjenning fra Luftfartstilsynet eller tilsvarende myndighet i annet EU/EØS-land.
- Leverandøren med AOC utstedt av andre lands luftfartsmyndigheter skal ha en «licence to operate» utstedt av Luftfartsmyndighetene i Norge. Dette kan være midlertidig og for et begrenset antall bevegelser eller tidsperiode, eller permanent.
- Leverandøren skal ha systemer samt ha kompetanse og erfaring på etterspurte tjenester.
- Leverandøren skal kunne dokumentere erfaring fra operasjoner under tilsvarende vær- og terrengutfordringer, herunder vinterforhold, som forventes under aktuelle arbeider.

- Leverandøren skal i sin dokumentasjon innarbeide alle relevante krav og rammebetingelser fra oppdragsgiver for de aktiviteter som skal gjennomføres.
- Leverandøren skal forvalte begrepet «stopp usikkert arbeid» og skal ikke starte planlegging av, eller gjennomføring av aktiviteter som ikke er tilfredsstillende beskrevet/forberedt. Besetningen skal stanse arbeidet om man ikke er «fit for flight».
- Leverandøren skal sikre at alle som er delaktig i det avtalte oppdraget er kjent med og følger leverandøren's prosedyrer og retningslinjer for de som angår flysikkerhet og som omfattes av fartøysjefens plikter og ansvar.
- Leverandøren skal aktivt bidra i aktuelle fora for utvikling av helikoptersikkerhet i regi av myndighetene, samt innen gitte frister implementere nye myndighetskrav/regelverksendringer.
- Leverandøren skal ha interne rutiner for bestilling av oppdrag. Rutinene skal sikre at bestilling av oppdrag foregår effektivt og sikkert. Informasjon leverandøren trenger for å gjennomføre bestillinger som blant annet koordinatsystem og posisjonsangivelse, radiokommunikasjon, vekt og øvrige operative forutsetninger av betydning for oppdragets gjennomføring skal leverandøren avtale med Oppdragsgiver og utforme i et informasjonsskriv som leverandøren skal bruke ved bestillinger.
- Leverandøren skal sikre at personell som benyttes i leveransen behersker norsk godt, både muntlig og skriftlig, i den grad det er nødvendig for sikker og forsvarlig gjennomføring av oppdraget.

8.2 Helikoptrene

- Kun helikoptre med turbinmotor kan benyttes i oppdrag for Kjøpekraft Vest.
- Helikoptre som benyttes skal være utstyrt med funksjonell myndighetsgodkjent Electronic Flight Bag (EFB). Denne skal presentere kart i form av Moving Map, inkludere integrert daglig oppdatert hinderdatabase og oversikt over relevante arbeidspunkter. (Mastepunkter, Riggplasser, etc).
- Daglige ytelsesberegninger for det aktuelle geografiske området skal utføres før dagens første flyvning. Det er krav til 5% vektreserve ved alle oppdrag, men 10% ved arbeid i høyden/ over bakkenivå uten rømningsvei.
- Leverandøren skal investere i tilgjengelig sikkerhetsutstyr ved nyanskaffelser.

8.3 Lasteutstyr

- Alt utstyr som skal brukes i forbindelse med løfteoperasjoner og transport av underhengende last, skal være godkjent og i henhold til myndighetskrav (Forskrift nr. 544 (Maskinforskriften) og Forskrift nr. 1357 (Forskrift for utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr med tilhørende tekniske krav).
- Leverandøren skal eie eller godkjenne løfte/ sikringsmateriell som nyttes.
- Lukkbare lastkurver skal benyttes ved frakt av materiell/last som ikke er egnet for sikker stopping og frakt i nett/bigbag uten fare for tap av last.

- Bigbags godkjennes kun for en gangs bruk (crew kan akseptere gjenbruk om det har vært lette løft uten skarpe kanter).

8.4 Besetningsmedlemmers kvalifikasjoner

- Besetningsmedlemmer på alle luftfartøy skal iht. Luftfartstilsynets regelverk alltid bære på seg gyldig dokumentasjon på tillatelser, rettigheter og lisenser. Dette gjelder alle som defineres som besetningsmedlemmer, herunder fartøysjef, Task Specialist (TS), vinsjoperatør etc. Dokumentasjonen skal forevises oppdragsgiver på oppfordring.
- Alle piloter som benyttes ifm. kontrakten skal ha gjennomført simulatorentrening godkjent av luftfartsmyndigheten. Treningen skal gjennomføres årlig og inneholde min. 4 timer som «pilot flyging». Programmet/treningen skal være optimalt tilpasset kontraktens oppdrag samt aktuelle nødsituasjoner.
- Kjøpekraft Vest kan pålegge spesifikke kurs/ kompetansebevis som involvert personell skal tilegne seg før oppstart av oppdraget. Dette reguleres i rammeavtalen.
- Besetningsmedlemmer skal være samtrent innen de ulike arbeidsoperasjoner.

8.5 Flytid/Arbeidstid/Hviletid

En arbeidsplan for piloter/TS som inneholder arbeidsperioder og fridager/friperioder skal utarbeides i henhold til BSL D 2-4 § 6 arbeidsplaner med følgende tillegg:

- Arbeidstidens start og slutt-tidspunkt. Ved oppdrag på anlegg utenfor hjemmebase, skal det minimum angis, henholdsvis, start og slutt-tidspunkt på første og siste arbeidsdag i en slik periode.
- Arbeidstiden skal ikke være på mer enn 12 timer per dag. Deretter følger minimum 10 timer hvile, der det er tilrettelagt for minimum 8 timer sengehvile.
- Totalt antall flytimer pr arbeidsdag er maksimalt 8 timer.
- Unntak fra disse kravene aksepteres bare i forbindelse med livstruende situasjoner. Kun flygesjef kan evt. gi dispensasjon.

8.6 Bemanning og personlig utrustning

- Det kreves godkjent Task Specialist (TS) fra Leverandøren ved alle oppdrag. Unntatt er der piloten kan ivareta rollen til TS med nedstengt helikopter og ved personellflyging/befaringer, forutsatt omforent avtale med pilot.
- Definert TS på baseplass og fra Leverandøren skal bære hjelm og vest med egen fargekode (fargeavvik fra bakkemannskap for øvrig) for å være lett gjenkjennelig og synlig for pilot.
- Både Pilot og TS skal benytte hjelm med mulighet for kommunikasjon mellom bakke og helikopter.

8.7 Sikkerhetsverifikasjon

Kjøpekraft Vest som kontraktspart har rett til å gjennomføre årlige sikkerhetsverifikasjoner av Leverandøren. Verifikasjoner skal utføres av personell/organisasjon der helikopterfaglig kompetanse inngår. Det skal utformes en rapport der eventuelle forslag med forbedringer foreligger. Verifikasjonsomfanget skal om mulig begrenses til utebase/feltbase knyttet til kontrakten. Fokusområde vil normalt ikke omfatte forhold som naturlig tilfaller og er omfattet av Luftfartstilsynets verifikasjoner/inspeksjoner, men ha oppmerksomhet på:

- Hendelseslogg, gjennomgang og tiltak gjennomført
- Human Factors i betydningen samspillet mellom besetningsmedlemmer, teknologi og organisasjon
- Arbeids / hviletid og fatigue risk management (FRM).
- Trening, opplæring og kompetanse
- Samarbeid og samspill mellom besetning og andre aktører
- Praktisk tilrettelegging i felt
- Etterlevelse av kravene i dette vedlegget

8.8 Krav til helikopteroperatørens organisasjon

Leverandøren skal beskrive og dokumentere sin virksomhet. Dette skal beskrives i eget vedlegg, «Vedlegg H- Beskrivelse av leverandørens organisasjon og krav til helikopter og utstyr »;

- Dokumentere sin(-e) godkjenninger, Air Operators
- Certificate (AOC) og lisenser
- Beskrive sin organisasjon og sine driftsrutiner slik de er godkjent for drift av norske luftfartsmyndigheter.
- Beskrive evt. dispensasjoner (f.eks. BSL D2-4) man har søkt om fra gjeldende regelverk.
- Beskrive sin strategiske utviklingsplan for å bidra til økt sikkerhet innen luftfarten, herunder implementering av ny teknologi som øker sikkerheten.
- Beskrive hvordan de aktivt driver sikkerhetsarbeid både på baser og i felt (operatørens sikkerhetsstyringssystemer, internkontroll, egne vernerunder, deltakelse i byggherres/kontrahert entreprenørs/anleggseiers verne- og sikkerhetsarbeid, m.m.).
- Beskrive sine avvik og havari siste 5 år, både innrapportert til Luftfartstilsynet/ Statens Havarikommisjon, men også rapportert i eget avvikssystem.

8.9 Krav til helikopter og utstyr

Leverandøren skal dokumentere følgende i «Vedlegg H- Beskrivelse av leverandørens organisasjon og krav til helikopter og utstyr»:

- Presentere oversikt over tilgjengelige helikoptertyper, antall og den enkelte maskin sine ulike sikkerhetsinstallasjoner (for eksempel; brannsikre tanker, størrelse på gulvvindu, moving map, linjepåviser etc).

- Kunne dokumentere at selskapet disponerer spesialutstyr som er påkrevd i forhold til utførelse av planlagte oppdrag f. eks. låsbare lastebur, stropper, svingler, longlines, bigbags etc, samt spesielle tjenester beskrevet i punkt 3 i dette dokumentet.
- Dokumentere prosedyrer for vedlikehold og sertifisering av både maskiner og utstyr som nyttes under kontrakten.
- Ta ansvar for alt materiell som brukes i helikopteret er sertifisert.

8.10 Ansettelsesforhold for piloter og besetningsmedlemmer

Piloter og besetningsmedlemmer skal ha skriftlig arbeidsavtaler og forsikringer med helikopteroperatør.

- Helikopteroperatøren skal på forespørsel dokumentere sine ansettelsesforhold og beskrive innholdet i sine arbeidsavtaler.
- Helikopteroperatøren skal på forespørsel dokumentere andel av fast ansatte, korttidsansatte og evt. frilansflygere.
- Frilansflygere skal pålegges like plikter og rettigheter for deltakelse i flysikkerhetsarbeid som fast ansatte flygere. Det er helikopteroperatørens ansvar å påse at dette blir fulgt.
- Helikopteroperatør skal ved kontraktsinngåelse fremlegge forsikringsavtaler i «Vedlegg- G forsikringer, HMS»

9. OPPKLÆRINGSPROGRAM

Leverandøren skal forplikte seg til et sett av kompetansegivende kurs ved inngåelse av rammeavtalen. Dette for å sikre at alle som er involvert i helikopteroperasjoner skal kunne utføre sine roller og plikter på en sikker måte. Kjøpekraft Vest ønsker at Leverandøren forplikter seg til å gjennomføre kurs som nevnt i punkt 9.1, 9.2 og 9.3 i løpet av kontraktsperioden. Kostnadsfordeling ved kurs skal oppgis i tilbudet og beskrives i «Vedlegg B1- Prisskjema». Leverandøren skal også oppgi pris for tilflyging der dette kommer i tillegg.

9.1 Helikopterkurs for brukere av helikopter

Aktuelt for: alt personell som kan være aktuelle for å delta i helikopter operasjoner.

Varighet: 3-4 timer teori + praktisk gjennomgang på aktuell maskintype

Helikopteroperatøren gjennomfører kurs som omhandler;

- Generell informasjon om helikoptertransport, bruk av helikopter og planlegging av helikopteroppdrag, påvirkning av vær og vind etc.
- Generell informasjon om aktuelle helikoptertyper, inkl. kapasiteter, begrensninger, utstyr og farlige områder, etc.
- Krav til lasteplasser, traseer for inn- og utflyvning i lyse og mørke.
- Organisering av lasteplasser, monteringsområder etc

- Opptreden på lasteplasser og rundt helikopter ved avgang og landing, inkl.:
 - Generelle prosedyrer for påhuking/ løsning av hiv
 - Regler for flyvning nær elektriske installasjoner
 - Induksjonsfare
 - Tegn og signaler for kommunikasjon med crew under avgang og landing/ levering av last
 - Deling av erfaringer i bransjen relatert til uønskede situasjoner, uhell, nestenulykker etc.
- Opplæring i bestillingsrutiner for Oppdragsgiver. Opplæringen skal som minimum omfatte rutiner for bestilling av helikopteroppdrag og sikre at Oppdragsgiver til enhver tid gir leverandøren korrekt og tilstrekkelig informasjon for gjennomføring av bestilling. Opplæringen skal sikre at bestilling foregår effektivt og sikkert. Informasjon leverandøren trenger for å gjennomføre bestillinger som blant annet koordinatsystem og posisjonsangivelse, radiokommunikasjon, vekt og øvrige operative forutsetninger av betydning for oppdragets gjennomføring skal leverandøren avtale med Oppdragsgiver og utforme i et informasjonsskriv som leverandøren skal bruke ved bestillinger.

9.2 Kurs i stropping/anhuking/ mottak av last

Alt personell som kan være aktuelle for å forberede laster eller som kan gis rolle ifm drift av laste-/losseoperasjoner.

Varighet: 1-2 timer + praktisk gjennomføring med ulike laster og helikoptertyper

Helikopteroperatøren gjennomfører kurs som omhandler;

- Gjennomgang av krefter som påvirker lasten, lastsikringsutstyret og helikopteret under takeoff, flyvning og levering av laster
- Gjennomgang av hvordan man sikrer at lasten fortsatt er sikret mot lastbærer når påvirket av nye krefter ifm. flyvning
- Gjennomgang av materiell som nyttes (stroppe, kjetting, kjettingskrev, tobbe, etc.)
- Gjennomgang av metodikk for å stanse bevegelser/ rotasjon i laster på en trygg måte
- Metodikk for sikring av ulike laster/ lastkombinasjoner til helikopteret.
- Forberedelser av returmateriell (sammenlegging av stroppe etc.)

9.3 Sikkerhetsgjennomgang for tilfeldige passasjer

(Personell som normalt ikke er del av helikopter operasjoner, men som i unntakstilfeller blir passasjer uten annet ansvar)

Varighet: ca. 15minutt

Pilot/ lastemann skal informere om følgende;

- Sikkerhetsregler for adferd på landingsplasser
- Regler for ombordstigning og avstigning, samt bæring og plassering av utstyr
- Opptreden rundt helikopter (ombordstigning og avstigning) ved motor i gang
- Herunder farlige soner, terrenghelling etc.
- Kommunikasjon med crew før forflytning

- Bruk av sikkerhetsbelter, headsett, vernebriller og evt. annet sikkerhetsutstyr
- Prosedyre for åpning og lukking av dører
- Helikopterets nødutstyr og dets plassering
- Dokumenteres i SJA eller sjekkliste

10. MILJØKRAV

Dette kapittelet inneholder følgende klima- og miljøkriterier som stilles til leveransen:

Krav	Beskrivelse	Dokumentasjon
Bærekraftstrategi	Leverandøren skal ha en dokumentert bærekraftstrategi som er relevant for virksomhetenes helikopteroperasjoner.	Leverandøren skal dokumentere gjeldende bærekraftstrategi eller tilsvarende dokument.
Reduksjon av unødige flyginger	Leverandøren skal tilstrebe å redusere unødvendige flybevegelser, herunder repositioneringsflyging, venteflyging og tomgang, der dette er operativt mulig, samt samordne oppdrag for å redusere samlet flytid der dette er forsvarlig.	Leverandøren skal redegjøre for hvordan hensynet til reduksjon av unødige flyginger inngår i planleggingen av helikopteroperasjoner.
Årlig rapportering av flyaktivitet og klimautslipp	Leverandøren skal årlig rapportere samlet flytid, estimert drivstofforbruk, beregnet CO ₂ -utslipp basert på anerkjente standardfaktorer og eventuell bruk av SAF der dette har vært tilgjengelig.	Leverandøren skal årlig rapportere følgende for oppdrag utført under kontrakten: <ul style="list-style-type: none">• Samlet flytid i rapporteringsrunden• Estimert drivstofforbruk• Beregnet CO₂ utslipp basert på anerkjente standardfaktorer• Eventuell bruk av bærekraftig flydrivstoff (SAF), der dette har vært tilgjengelig. Rapporteringen skal ha et overordnet nivå og benyttes som grunnlag for dialog om

		forbedringstiltak. Manglende tilgjengelig av SAF eller operative forhold utenfor leverandørens kontroll skal ikke anses som kontraktsbrudd.
--	--	--